

cc. 51569 to 51579

51569 to 51599

यमुना नदुरितरुयो भवति वैमुकुदेरतिः ॥ तया स
 ३ कलसिद्धयो मुररिपुश्च संतुष्यति स्वभा।
 वविजयो भवेद्भवति वह्नमः श्रीहरेः ॥ ९ ॥
 इति श्रीवह्नभावाय विरचितं यमुनाष्टकं
 पूर्णं ॥ ॥ पुराणपुरुषो विष्णुः पुरुषोत्तमः
 उच्यते ॥ नाम्नां सहस्रवक्षामितस्य भाग
 बतो धृतं ॥ १ ॥ यस्य प्रसादाद्वागीशः प्रजे
 शाविभंबोन्नताः ॥ द्रुह्यपि प्रवत्स्यात्

श्रीकृष्णं नमस्तो स्म्यहं ॥ २ ॥ अनन्ता एव ह्ये
 मस्य लीला नाम प्रवर्त्तिकाः ॥ उक्ता भा
 गवते गूढाः प्रकटाग्रपिबुत्रचित् ॥ ३ ॥
 अतस्तानि प्रवक्ष्यामि नामानि मुखैरिह
 सहस्रं येस्तु पठन्तः पठितं स्यात्पुनः कर्म ॥ ४ ॥
 कृष्णनामसहस्रं स्पृश्वि रग्निर्निःस्पृ
 णाय त्रीचतया ब्रह्मदेवता पुरुषोत्तमः ॥ ५ ॥
 विनियोगः समस्ति पुरुषार्थेषु वै मतः ॥

पुरुषो

४

बीजं भक्तिप्रियं शक्तिः सत्पद्मायुचातहर्षः ॥ ६ ॥
भक्तोद्धारणाय तनस्तु मंत्रोत्रपरमो मतः ॥
अवतारित भक्तांशः किल्वकं परिकीर्तितं
॥ ७ ॥ अस्त्रं सर्वसमश्रुगोविन्दः कवचं मतः ॥
पुरुषो ध्यानमंत्रोक्तं सिद्धिः शरणं संस्मृतं
॥ ८ ॥ श्रीकृष्णः सच्चिदानन्दो नित्यलीला
विनोदकृत् ॥ सर्वागमविनोदी च लक्ष्म्यः ॥
पुरुषोत्तमः ॥ ९ ॥ आदिकालः सर्वकालः

कालनात्मानामाययावृत्तः॥ भक्तो ह्यरप्र
यत्नात्मा जगत्कतजिगन्मया॥१०॥ नाम
लीलापरोविष्णुः व्यासात्मा सुकर्मोक्तदः॥
व्यापी वैकुण्ठदाता च श्रीमद्भागवतागमः॥११॥
सुकवागमृताब्धिं उशोनकाद्यारिवले
ष्टदः॥ भक्तिप्रवर्तकस्नातावासचिन्ता
विनाशकः॥१२॥ सर्वसिद्धांतवागात्मा
नारदाद्यारिवलेष्टदः॥ अंतरात्माध्या

पुरुषो० नगम्यो भक्तिरत्नप्रदायकः ॥ १३ ॥ मुक्तो
१ पश्यः पूर्णात्मा मुक्तानां रतिवर्द्धनः ॥
भक्तकार्यैकनिरतो ज्ञेयस्त्वविनि
वारकः ॥ १४ ॥ भक्तस्मयप्रणेतारो च भक्त
वाक्यरिपात्रकः ॥ ब्रह्मण्यदेवो धर्मात्मा
भक्तानां च परिरुक्कः ॥ १५ ॥ आसनहित
कर्तृचिन्मायाहितकरप्रभुः ॥ उत्तराश्र
णदाता च ब्रह्मास्त्वविनिवारकः ॥ १६ ॥

सर्वतः पाण्डुवपतिः परिद्धिबुद्धिकारणं
गुहात्मा सर्ववेदेष्टुभक्तैकहृदयंगमः ॥ १५ ॥
कुन्तीस्तुत्यः प्रसन्नात्मा परमाद्भुतकार्यकृत्
भीष्मसुक्तेप्रदस्यामीभक्तप्रोहनिचास्का ॥ १६ ॥
सर्वाविस्थास्तु संसेव्यो समं सुरबहितप्रदः ॥
कृतकृत्यः सर्वसाहूमीभक्तस्त्रीरतिवर्द्धनः ॥ १७ ॥
सर्वसौभाग्यनिजयः परमाश्चर्यरूपधरः ॥
अनन्यः पुरुषः स्वामी शरकाभाग्यभक्त ॥ २० ॥

पुस्तक १०
५

चीज संस्कारकर्ता च परिद्विज्ञानपोषकः ॥
सर्वत्र पूरणैकः सर्वभूषणभूषितः ॥ २१ ॥
सर्वलक्षणदाता च धृतराष्ट्रविमुक्तिदः ॥ स
न्मार्गिरक्षको नित्यं विदुः प्रीतिपूरकः ॥ २२ ॥
लीलाव्यामोहकतच्चिक्वालयधर्मप्रवर्तकः ॥
पांडवानां मोक्षदाता परिद्विज्ञाणवर्धनः ॥ २३ ॥
कलिनिग्रहकतच्चिधर्मोद्दीनां च पोषकः ॥
सत्संगज्ञानहेतुश्च श्रीभागवतकारणं ॥ २४ ॥

॥ अतः परं द्वितीयं स्कन्धं नामानि ॥

प्राकृताष्टमार्गश्च श्रोतव्यसकलागमेः
कीर्तितव्यः शुद्धभावेः स्मर्तव्यश्च श्रोतव्यसकलागमेः
कीर्तितव्यः शुद्धभावेः स्मर्तव्यश्चात्मवित्तमैः
अनेकमार्गकित्तचिन्तानां विधगतिप्रदः
पुरुषः सकलाधारः सत्त्वैकनिजयात्मभूः
सर्वधर्मयोगगमो भक्ताग्राह्यसुरप्रियः
जन्मादिसार्थककृतिलीलाकतपित्विः शतारु

पुस्तकोऽप्यादिकतान्त्रिककर्तासर्वकर्ताविशारदः॥

७ नानावतारकर्ताचक्रहस्ताविभक्तकारणं॥२८॥

दशलीलाविनोदीचनानासृष्टिप्रवर्तकः॥

अनेककल्पकर्ताचिसर्वदोषविवर्जितः॥२९॥

अतः परं तृतीयस्कंधनामानि॥

वैराग्यहेतुस्तीर्थात्मासर्वतीर्थफलप्रदः॥

तीर्थशुद्धिकनिलयः स्वमार्गपरिपोषकः॥

तीर्थकीर्तिभक्तगण्यो भक्तानुश्रयकार्यकृत्

भक्तवुल्यः सर्ववुल्यः स्वेच्छा सर्ववर्त्तकः ॥ ३१ ॥
 गुणगतीतो नवद्यात्मा सर्वलीलाप्रवर्त्तकः ॥
 साक्षात् सर्वजगत्कृता महदादिप्रवर्त्तकः ॥ ३२ ॥
 मायाप्रवर्त्तकः साक्षी मायानिबिबर्धनः ॥
 आकाशात्मा चतुर्भूतिः चतुर्धा भूतभावतः ॥ ३३ ॥
 रजःप्रवर्त्तको ब्रह्मा मरिच्यादिपितामहः ॥
 वेदकृतयिज्ञा कृता सर्वकर्ता पितात्मकः ॥ ३४ ॥
 अनेकस्रष्टृ कृता च दशधा स्रष्टृकारणः ॥

पुस्तको ७ यद्वांगो यद्वावा राहो भूधरो भूमिपालकः ३५
 ८ सेतुर्विधर एणे जैत्रो हिरण्योक्तानकः सुरः ॥
 दितिकस्य पक्वामैकहेतुः सृष्टिप्रवर्तकः ३६
 देवाभयप्रदाता च वैकुण्ठाधिपनिर्महान् ॥
 सर्वगर्वप्रहारी च स नकाह्यखिलनाथदेः ३७
 सर्वाश्वासनकत्ता च भक्तकुलगाहवप्रदः ॥
 कालजलद्वरणहेतुश्च स वाद्यज्ञापकः परः ३८
 भक्तोन्नाविकरः सर्वप्रकाशसुखदायकः ॥

नानाद्युद्धप्रहरणो ब्रह्मशापविमोचकः ॥ ३९ ॥
पुष्टिसर्गप्रणेतारश्च पुण्यसृष्टिप्रवर्तकः ॥ क
र्तुमेष प्रदाता च देव इत्यखिलाद्यदि ॥ ४० ॥
सृजन्नारायणस्तत्कालधर्मप्रवर्तकः ॥
ज्ञानावतारः शांतात्मा कपिलः कालनामकधर
त्रिगुणधिपतिः सारव्यशास्त्रकर्ता विशारदः
सर्गद्वेषणहारी च पुष्टिमोक्षप्रवर्तकः ॥ ४१ ॥
लोकिकानन्ददानाच्च ब्रह्मानन्दप्रवर्तकः ॥

पुरुषो
ए

भक्ति सिद्धांतवक्ता च स गुणज्ञानदीपकः ॥ ४३ ॥
आत्मप्रदः पूर्णकामो योगात्मा योगभाविनः ॥
जीवन्मुक्तिप्रदः श्रीमान्नन्पभक्तिप्रवर्तकः ॥ ४४ ॥
कालसामर्थ्यादाता च कालदोषनिवारकः ॥ ४५ ॥
नेतिज्ञानदाता च कर्ममार्गनिवारकः ॥ ४६ ॥
सर्वमारगनिराकर्ता भक्तिमार्गकपोषकः ॥
सिद्धिहेतुः सर्वहेतुः सर्वश्रयैककारणः ॥ ४७ ॥
चेतनाचेतनपतिः समुद्रपरिपूजितः ॥ सां

त्वाचार्यस्तुतः सिद्धपूजितः ॥ ४७ ॥ आतपरचतु

कोटिपूजितः ॥ विसर्गकर्ता सर्वत्र कोटी सूर्य सम

प्रभः अनंतगुणगंभीरो महापुरुष पूजितः ॥ ४८ ॥

२७ ✓

अनंतसुखदाता च ब्रह्म कोटिप्रजापतिः ॥

उध्वा कोटिस्वास्थहेतुः कामधुकोटिकामदः ॥ ४९ ॥

समुद्रकोटिगंभीरस्तिर्षकोटिसमाक्षयः ॥

सुमेरुकोटिनिष्कंपः कोटिब्रह्मांडविग्रहः ॥ ५० ॥

कोट्यश्च मेघपापघ्नो वायुकोटि महाबलः ॥

पुरुषो कोटी पुजगदानंदी शिवकोटी प्रसादकत ॥ ५१ ॥
१० सर्वसुखमहात्म्यः सर्वसुखभाजनं ॥ ५२ ॥
न्यादिप्रेरकधर्मोयज्ञनारायणः परः ॥ ५३ ॥
आकृतिस्तनुदेवंद्रा रुचिजन्मानमप्रदः ॥
दक्षिणपतिरोजस्वी क्रियात्राक्षि परायणः ॥ ५४ ॥
दत्तात्रेयो योगपतियो गिमागप्रवर्तकः ॥ ५५ ॥
नुसूयागर्भरत्नमृषिवंशविवर्धनः ॥ ५६ ॥
गुणत्रयविभागज्ञ श्रुतवर्गविशारदः ॥ ५७ ॥

ताराय एधर्मसूनुमूर्तिपुण्ययत्राः करः ॥ ५५ ॥
 सहस्रकवचछेदीतपःसारोत्तरः प्रियः ॥ वि
 श्रान्तदप्रदः कर्मसाक्षी भारतपूजितः ॥ ५६ ॥
 अनन्ताश्रुतमाहात्म्यो बहरी स्थानभूषणः ॥
 जितकामो जितक्रोधो जितसर्गो जितेन्द्रियः ॥ ५७ ॥
 उर्वशीप्रभवः सर्वसुखदायी स्थितिप्रदः ॥ यी
 ग्रामानीमानन्दोग्गेशा भगवत्पुष्पास्त्रबोधकः ॥ ५८ ॥
 ब्रह्मादिवद्यो हंसश्रीमयि त्रैलोक्यकारणं ॥

पुरुषां ८ विविधातंतसर्गात्माविश्वपूरणतत्परः ॥ ५ ॥
 १२ यज्ञजीवनहेतुश्चयज्ञस्वामीष्टबोधकः ॥ ना
 नासिद्धांतगम्यश्चसप्ततंतुश्चषड्गुणः ॥ ६ ॥
 प्रतिसर्गाजिगत्कर्तानानालीलाविशारदः ॥ ७ ॥
 वप्रियोऽक्रवस्वामीचिंतितानिधिरुदयकः ॥ ८ ॥
 उद्भूताननफलदोदयानिधिरमित्रहृत् ॥ ९ ॥
 गस्वामीकृपासारोवैष्णोर्भूमिनियामकः ॥ १० ॥
 भूमिदोग्धांप्रजाप्राणपालनैकपरायणः ॥ ११ ॥

यशोदाताज्ञानदातासर्वधर्मप्रदशक्तिः॥६३॥

पुरंजतो जगन्मित्रं विसर्गात्तत्प्रदशक्तिः॥६४॥

चेतसां पतिश्चित्रभक्तिहेतुजनाहृतः॥६५॥

स्मृतिहेतुव्रत्सभावसायुज्यादिप्रदः शुभः वि

जयी॥॥ अतः परं पंचमस्कंधं नामानि॥

स्थितिलीलाबिभ्रच्छुतो विजयप्रदः॥६६॥

स्वसामर्थ्यप्रदो भक्तकीर्तिहेतुरथोत्तमः॥

प्रियव्रतप्रियस्वामी सिद्धावाटविशारदः॥६७॥

पुरुषोपे संगगम्य स्वयंकाशः सर्वसंगविवर्जितः ॥ ईछा

१२ यांच समयदि स्थागमात्रोपलभनः ॥ ई७

अचित्तकार्यकर्त्ताचित्तकर्त्तागोचरकार्यकर्त्ता

संगारसमयादिग्रन्थिघ्नरसभाजनं ॥ ई८

नामिहशूरकः कर्ममयादादर्शनोत्सुकः ॥

सर्वरूपोद्भूततमोमयादापुरुषोत्तमः ॥ ई९

सर्वरूपे सुसत्यान्माकालसाक्षी शशिप्रभुः

मेरुदेवीव्रतफलमृषभोभगलक्ष्मणः ॥ ७० ॥

जगत्संतपकोमेधसूषीदेवेंद्रदर्पहा॥ जयंती
 तिरत्पंतप्रमाणेशेषलोकिकः॥७१॥ वा
 नधाव्यस्तभूतात्माशतानंदोगुणप्रसूः॥
 वेष्टवोत्सादनपरः सर्वधर्मापदेवाकः॥७२॥
 परहंसक्रियागोप्तायोगचर्याप्रदर्शकः॥
 चतुर्थाश्रमनिर्णैतासदानंदशरीरवान्॥७३॥
 प्रदर्शितान्यधर्मश्चभरतस्वाम्यपारकृत्॥
 यथावत्कर्मकर्ताचिसंगनिष्ठप्रदर्शकः॥७४॥

पुरुषोपे

१३

आवशकपुनर्जन्मकर्ममार्गप्रदर्शकः॥ य
द्वारूपमृगः शान्तः सहिष्णुः सत्पराक्रमः॥ ७५
रहूगणगतिद्वारहूगणविमोचकः॥
भवारवीतत्ववक्त्रावहिर्मुखवहिनेरतः॥ ७६
गयस्वामीस्थानबंशकर्तास्थानविभेदकः॥
पुरुषावयवोभूमिचित्रोषचिन्निरूपकः॥ ७७
जंबूद्वीपपतिर्मरुताभियन्तारुहाश्रयः॥
नानाविभूतिलीलाख्योगोत्पतिसमूहकः॥ ७८

गंगामाहात्म्यहेतुश्चांगारूपोतिगूढकृत॥ वै
 कुण्डेहहेतुं बुजन्मकृतसर्वपावनः॥ ७॥
 शिवस्वामी शिवोपास्यो गूढसंकर्षणत्मकः
 स्थानरक्षार्थमत्स्यादिरूपः सर्वकपूजितः ८॥
 उपास्पन्नाना रूपात्वाज्योतिरूपो गतिप्रदः॥
 सूर्यनारायणो देवकांतिरुज्ज्वलवेषधृक् ९॥
 हंसोत्तरीक्षुगमनः सर्वप्रसवकारणं॥ १०॥
 नन्दकर्ता वसुदोबुधोवाक्क्यतिरुज्ज्वलः ११॥

पुसपोच कालात्मा कालकलश्च कालहेतुः कलउतमः ॥
 १४ शिशुमारः सर्वमूर्तिराधिदैविकरूपधृक् ॥ ७३ ॥
 अंनंतसुरवभोगादो विचरैश्चर्यभाजतं ॥ सं
 कर्षणो देत्यपतिः सर्वधारो बृहद्वपुः ॥ ७४ ॥ अ
 नंतनरकहेदीस्मृतिमात्रातिताशतः ॥ सर्वा
 नुशहकर्तृच ॥ अतः परं षष्ठमस्कंधनाम
 नि ॥ मर्यादाभिन्नशास्त्रकृत ॥ ७५ ॥ कालां
 तकनयहेदीनामसामर्थ्यरूपधृक् ॥

उद्धारानहर्गोसात्मानामादिप्रैरकोतमः ॥ ८६ ॥
 अजामिलमहा इष्टमोचकोद्यविमोचकः ॥
 धर्मवत्कात्किष्टवत्काविष्टुधर्मस्वरूपधृक् ॥
 सन्मागप्रैरकोदत्तात्पागहेतुरधोदृजः ॥ वै
 कुंठपुरनेताचदाससंहरि कारकः ॥ ८७ ॥
 दक्षप्रसादकज्ञसगुह्यस्तु निविभावनः ॥
 स्वाभिप्रायप्रवक्ताचमुक्तमुक्तजीवप्रसू
 मिकतः ॥ ८८ ॥ नारदप्रैरणात्माचदर्यश्च ज्ञेयभावनः ॥

पुरुषोऽने सुबलान्प्रहितोग्रहवाच्यार्थज्ञापनक्रमः ॥ १० ॥

१५

पुटार्थज्ञापनः सर्वमोक्षानन्दप्रतिष्ठितः ॥ पुष्टि

प्ररोहहेतुश्च दसैकज्ञानहृत्तः ॥ ११ ॥ शां

तिकर्तासंहितकृत् ॥ प्रसः सर्वकामधक् ॥

पुष्टिबन्धप्रणेतारविश्वरूपेष्टदेवता ॥ १२ ॥

कचचात्मापालनान्माबभौपिचितकारणं

विश्वरूपसिरस्त्रेदीत्वाष्टयद्वाविनाशक ॥ १३ ॥

हव्रस्वामीचत्राण्योहव्रह्मपरायणः ॥

वृत्रकीर्तिर्विभ्रमोदकमधवत्प्राणरक्तकः ॥ १४ ॥
 अग्न्यमेधद्विर्भोक्तादेवेन्द्रामीवनाशकः
 संसारमोचकाश्चित्रकेतुबोधनतत्परः ॥ १५ ॥
 मंत्रसिद्धिः - सिद्धिंतुः सुसिद्धफलदायकः
 महादेवतिरस्कृताभक्तेः पूर्वार्थिनाशकः ॥ १६ ॥
 देवब्राह्मणविद्वेषवेसुरच्यङ्गापकंशिवः ॥
 आदित्योदेत्यराजश्च महत्पतिरचिंत्यकरः ॥ १७ ॥
 मरुतांभेदकस्त्राताव्रह्माणात्मापुप्रसूतिरु

हे

पुरुषो वे

१६

तः॥ अतः परसमस्कृत्य नामानि॥

कर्मात्मावासनात्माचक्रनिर्लीलापरम

समदेवसुरः स्वात्माविषमज्ञानसंशयः

देहाद्युपाधिरहितः सर्वज्ञः सर्वहेतुचित्॥ ए

प्रज्ञावाकस्थायनपरः स्वजन्मावधिकार्य

कृत् सदसदासनाहेतुस्त्रिसत्यो भक्तमोचकः १००

हिरण्यकशिपुर्देषी प्रविष्टात्मानिधीषणः

शान्तिज्ञानादिहेतुश्च प्रज्ञादेवतनिकारणं १०१

दैत्यसिंहांतसहस्रगतपसारउदारधीः॥ दैत्य।
हेतुप्रकटनोभक्तिचिन्हप्रकटनोभक्तिचि
न्हप्रकाशकः॥ २०२॥ संदेषहेतुः संदेषवासनात्म
निरंतरं॥ हेतुर्दृष्टीसीमाप्रज्ज्ञादवत्सलः संगदोषहा॥ २०३॥
महानुभावः साकारः सर्वाकारप्रमाणभूः॥ सं
भ्रमसूनिर्बहुरिर्वसिंहोनीमविक्रमः॥ २०४॥
चिकटासौख्यलजिकोनखत्राजबोत्कटः॥
हिरण्यकशिपुबेदीकूरदैत्यनिवारकः॥ २०५॥

पुरुषो ० सिंहासनस्थः को ध्यात्मा लक्ष्मी भय विवर्धनः ॥
 १७ ब्रह्माद्यत्यंत भय भूर पूर्वा चित्सं रूप धृक् ॥ १०६ ॥
 भक्तैक शान्त हृदयो भक्तस्तुतः स्तुतिप्रियः ॥
 भक्तांग लेह नोद्धूत को ध्या पुं जप शं कथी ॥ १०७ ॥
 स्मृतिमात्र भयत्राता ब्रह्म बुद्धिप्रदायकः ॥
 गोस्वधाय मृतपाः शिव कीर्ति विवर्धनः ॥ १०८ ॥
 धर्मात्मा सर्वकर्मात्मा विशेषात्मा श्रमप्रभुः ॥
 संसारमग्न सोऽह्यन्ता सन्मागारि विलत त्ववा रु ॥

आचारात्मासदाचारे ॥ अतः परं मह्यमस्त्वं
धनं मानं ॥ मन्वंतरविभावनः ॥ स्मृत्यशेषाश्च ।
महोरोगजेन्द्रस्मृतिकारणः ॥ ११० ॥ जातिस्मरण
हे वैकपूजा भक्तिस्वरूपदः ॥ यज्ञोभयान्मनु
जाना विभुषसाधुनाश्रयः ॥ १११ ॥ सत्यसेनो इह
धानी हरिर्गजविमोचकः ॥ वैकुण्ठलोकाक
र्ता च अजितो मृतकारणः ॥ ११२ ॥ उरुक्रमो व
मिहती सावर्भौमो बलिप्रियः ॥ विभुः सुर

पुरुषो न हितैकात्मा विश्वसंनश्चिवः प्रियः ॥ २३ ॥ धर्मसे
 १८ तुल्लोकधृतिः सुधामांतरपालकः ॥ उपह
 त्तियोगपतिर्वहहृद्भानुः क्रियापतिः ॥ २४ ॥
 कर्तुर्दशप्रमाणत्मा धर्मो मन्वादिबोधकः ॥
 लक्ष्मीभोगैकनिलबोधवमंत्रप्रदायकः ॥ २५ ॥
 देत्यव्यामोहकः साक्षात्तरुडस्कंधसंश्रयः ॥
 लीजामदारधारी च देत्यवाप्तुकिपुनितः ॥ २६ ॥
 समुद्रोन्मथनायत्नो विघ्नकर्ता स्ववाक्पकृत्

आदि कर्मपे विन्नात्मा मंदराद्यर्षणोत्सुकः ॥ १७ ॥
 आसैनदधिवावी चिः कल्यातावधिकार्यकृत्
 चतुर्दशमहारत्नोलह्मीसोभागवर्द्धने ॥ १८ ॥
 धन्वंतरि सुधाहस्ताय ज्ञोक्तो नित्यज्ञानः ॥
 आयुर्वेदप्रणता च देवदेत्यरिबलचित्तः ॥ १९ ॥
 बुद्धिआमोहको देवकार्यसाधनतत्परः ॥ स्त्री
 रूपो मायया वक्तो देवतांतःकरणः प्रियः ॥ २० ॥
 पादित्यतामृतदेवांश्चोयुर्हेतुः स्मृतिप्रदः ॥

पुस्तको ७

१९

सुमालीमालीवधरुन्मात्यवत्प्रणर्हकः २१

कालनेमिशिरहेदीदैत्ययज्ञविनाशकः २२

इंद्रसामथर्दाताचदैत्यशेषस्थितिप्रियः २३

त्रिचव्यामोहकोमायीभृगुमंत्रस्वशक्तिदः

बलिजीवनकर्ताचस्वर्गहेतुव्रताचितः २४

आदिमानंदकर्ताचक्रपपादितिसंभवः २५

उपेन्द्रंशवरजोवामनब्रह्मरूपधरः २६

ब्रह्मादिसेवितवपुर्द्विपावनतत्परः २७ या

श्रीपद्मेशकर्ताचन्द्रापितान्नोषसंस्थितिः॥२५॥
सत्पार्थप्ररक्तः सर्वहृतागर्वविनाशकः॥ त्रि
विक्रमस्त्रिलोकात्माविष्णुमूर्तिः पृथुश्रवाः॥२६॥
पाशवद्भवानिसर्वदैतपद्मोपमहृदकः॥ सु
तल्लस्यापितवन्निःस्वर्गाधिकसुखमदः॥२७॥
कर्मसंश्रुतिकर्ताचस्वर्गसस्यापितामरः॥ ज्ञा
तत्रिविधधर्मात्मा महामीनोऽशुसंश्रयः॥२८॥
सत्पद्मनिपियोगेष्टामत्स्यमूर्तिधृतमुनिः॥

पुरुषोत्तम

२०

शृंगवधधत्तकोणिः सर्वाद्यद्रिपकेगुरुः ॥ १२९ ॥

अतः पुरं नवमस्कं यन्नामानि ॥ श्रीहरि

श्चासेवकलीलात्मासूर्यवंशप्रवर्तकः ॥

सोमवंशोद्भवकरोमनुषुत्रगतिप्रदः ॥ १३० ॥

अंबरीषपियः साधुडवासागर्वनाशकः ॥

ब्रह्मशापोपसंहर्ता भक्तकीर्तिविवर्धनः ॥ १३१ ॥

इक्ष्वाकुवंशजनकः सागराद्युखित्वाथदः ॥

नगीरथमहान्नो गंगधरेतां यिपंकजः ॥ ३२ ॥

ब्रह्मस्वामी त्रिविस्वामी सगारात्मजमुक्तिदः॥
 खड्गांगमोदकहेतुश्चरयुवत्रागिवर्द्धनः॥२३३॥
 रघुनाथो रामचंद्रो रामभद्रो रघुप्रियः॥ अ
 नंतकीर्तिपुण्यात्मा पुण्यश्लोकैकभास्करः॥३४
 केसले प्रमाणात्मा सिवोदत्रारथात्मजः॥
 लक्ष्मणो भरतश्चैव शत्रुघ्नो बृहविग्रहः॥२३५॥
 विश्वामित्रप्रियो दानस्तात रुबधमोदकः॥
 वायावसुना विनिहि सगारी चश्च सुबाहुहाः॥३६॥

पुरुषोऽवृषध्वजधनुर्भंगप्राप्तसीतामहोत्सवाः॥सी
 २१ तापतिभृगुपतिगर्विषवतनात्राकः॥२३॥
 अयोध्यास्यमहाभोगयुक्तलक्ष्मीविनोदवान्
 केकेयीवाक्यकर्ताचुपित्रवाक्यरिपालकः॥२८॥
 वैराग्यबोधकोनमसात्त्विकस्थानबोधकः॥
 अहंभादुःखहारीचगुहस्वामीसलक्ष्मणः॥३१॥
 चित्रकूटप्रियस्थानोदंडकारणपावनः॥
 शरभंगसुतीक्ष्णदिप्रजितोगस्त्यभापमूः॥२४॥

रुषिसंप्रापितकानिर्वेराधवधपंडितः ॥ छि
न्नशूर्यनेरवानात्मः खरुडषण्णयानक ॥ ४१
एकवाणहृतान्निक्कसहस्रबलराहसः ॥ मा
रीचयातिनीयतसीतासंबंधशोभनः ॥ २४२
सीतान्नियोगनायुश्चनटायुर्बध्मोद्द
शबरीपूजितोभक्तकाहनुमत्सुखाहृतः ॥ २४३ ॥
डुडुम्पस्थिप्रहरणसप्ततालविभेदनः ॥ सुग्री
वरान्नदोवालीयातीसागरशीषणः ॥ २४४

पुरुषोत्तम

२२

सेतुर्बध्ननकर्ता च विभीषणहितप्रदः ॥ रा
वणगदिसिरश्चुदिराहूसाद्योद्यनाश्रकः ॥
सीताभयप्रदाता च पुष्पकागमनोत्सुकः ॥
अयोध्यापतिरत्यंतसर्वलोकसुरवापदः ॥ ४६
मथुरापुरनिर्माता सुहृन्नामस्वरूपदः ॥
जनकदानगमश्चैजांतप्रकटश्रुति ॥ २४७
हैहयांतकरारामोऽष्टरुत्रविनाशकः ॥
सोमवंशहितैकात्म्याष्टवंशविवर्द्धनः ॥ ४८

अतः परं दशमस्कन्धनामानि ॥ ॥ परब्रह्माव
तरणः केदुर्बलिकेनाज्ञानः नूभिन्नारावत्तर
एण भक्तार्थरिविलमांतसः ॥ १४९ ॥ सर्वभक्त
निरोधत्मा लीलातन्तनिरोधकत्वं नूभिहंपर
मानंदो देवकीशुद्धिकारणं ॥ १५० ॥ वसुदेव
ज्ञाननिष्ठसमजीवनिवारकः ॥ सर्ववैराग्य
करणः स्वलीलाधारप्रोद्यकः ॥ १५१ ॥ माया
ज्ञानकर्ता च त्रैलोक्यसंभारसंघर्तिः ॥ ॥

पुस्यो ० क्लेक्त्रापरिज्ञातातन्निवारणतत्परः ॥ १५२ ॥
२३ आविष्टवसुदेवांशोदेवकीगर्भनिर्षणः ॥ पू
एतेजोगमयपूर्णः कंसाध्युष्यप्रतापवान् ॥ १५३ ॥
विवेकज्ञानदाताचक्रहृद्यारिविलसस्तुतः
सत्योजागत्कल्पतरुनीतारूपविमोहसः ॥ १५४ ॥
भक्तिमार्गप्रेतिष्ठाताविदन्मोहप्रवर्तकः ॥ मू
लकालगुणत्रयनयनानन्दभानः ॥ १५५ ॥ व
सुदेवसुखाध्विश्रेयस्कीनयनानन्दः ॥

पितृमात्रस्तुतः पुर्वसर्वहतांतबोधकः ॥ ५४ ॥
गोबुद्धागतिलीलाप्रवसुदेवकरिसति ॥
सर्वभूतप्रकटनोमायाव्यत्यकारकः ॥ ५५ ॥
ज्ञानमाहितदुष्टेशः प्रपंचास्मृतिकारणं ॥
यत्रोद्यानंदनोनंदभाग्यभूगोकुलोत्सवः ॥ ५६ ॥
नंदप्रियनंदसूनुयत्रोद्यायास्तुनंधय ॥ पूत
नासुपयः पानामुग्धाभावातिसुंदरः ॥ ५७ ॥
सुंदरीकृतयानंदोगोपीमंत्राभिर्मंत्रितः ॥

पुरुषोत्तम

२४

गोपालनाश्रयस्सकृन्नाकराभसुरखंडुर्न ६१
नंदप्रजज्जगन्नंदीनंदभाग्यमहोदयः ॥ नृएण
वर्तवधोत्साहोयशोदाज्ञानविग्रहः ॥ ६२ ॥
बल्लभप्रियः कृष्णः संकर्षणसहायवान्
शमानुजोवासुदेवो गोष्ठांगगतिप्रियः ॥ ६३ ॥
किंकिणीरचभर्विद्रोवत्सपुष्पाचलवनः ॥
नवनीतप्रियोगोपीमोहसंसारनाशकः ॥ ६४ ॥
गोपबालकभावद्वन्द्वोर्विद्याचिन्ताकरः ॥

मन्मना भद्राणी लीलास्यमाहात्म्यद्वयनदायकः ६४
धराशोणपीनिकतादिदुर्भांडविभेदनाः ॥ दं
मोदरो भक्तवत्तपोयमुलार्जुन भंजन ॥ २६५ ॥
ब्रह्मन्महाम्भ्याहंदावनगतिपिष्टः ॥ व
त्सयातीवा लकीली बिकासुरनिषूदन ॥ ६६ ॥
अरण्यभोक्ताप्यथावावा ललीलापरायणः
प्रोत्साहनजनकश्चैवमथासुरनिषूदनः ६७
बालभोक्तप्रदः पुष्टो ब्रह्मभो ह्यप्रवर्धनः ॥

पुस्तके ग्रन्थेति सतिः सर्वात्मा जंगमस्यावरकृति ६०

२५ ब्रह्ममोहनकर्ता च स्तुति आत्मा सदप्रियः ॥

पौगंडुलीलाभिरतिगोचर एपरायण ६१ ॥

हंदावबलतापुल्लवृद्धरूपनिरूपकः ॥ ना

रदब्रह्मप्रकर्तनोवयःप्रतिकृतिस्वनः ॥ ७० ॥

वर्हिन्तृत्पानुकरणिगोपालाबुक्कृतिस्वनः

सदाचारप्रतिष्ठाता बह्वश्रमनिराकृतिः ॥ ७१ ॥

तरुमुखकर्तानोषतलसुगयीमविर्वस्तुतः ॥

गोपालनसेवितपदः श्रीलालितपदांबुजः ॥ १७२ ॥
 गोपसंप्राप्तिफलदाननाशितधेनुकः ॥ का
 लीचफणीमारिक्करंजितश्रीपदांबुजः ॥ ७३ ॥
 इष्टिसंजीवताशेषगोपगोपीकाप्रियः ॥
 लीलासंपीतदावानिः प्रलंबवधपंडीतः ॥ ७४ ॥
 दावाभ्याहतगोपालद्रष्टृष्टादनबन्धुपः ॥ व
 षात्रिरदिभूतिश्रीगोपीकामप्रबोधकः ॥ ७५ ॥
 गोपीरत्नस्तुताशेषवेणुवाद्यविशारदः ॥

पुरुषो न कात्यायनीव्रतव्याजसर्वभावाश्चिनांगने ॥ ७६
 २५ सत्संगतिस्तुतिव्याजस्तुतहंदाबलांगघ्रिपः ॥
 गोपदुष्टांतिसंभ्याजविप्रनायाप्रसादकः ॥ ७७
 हेतुप्राप्ते जयागस्तत्रकायगोसबबोधकः ॥
 शैलरूपकताशेषरसभोगसुखावहः ॥ ७८
 लीलागोवर्द्धनोदारायाजितस्वव्रजप्रियः ॥
 गोपस्वशब्दलीलाशृंगगोवक्तायबोधकः ॥ ७९
 इदं धेनुनिप्राप्तगोविंदराभिधानवान्

व्रताविधर्मसंस्कनेदत्तेत्राविनाशकः॥१८॥
नंदादिगोपमात्रैष्ट्वैकुंगगतिदायकः॥ चरु
वादस्मरद्वेभममतगोपीविमुक्तिदः॥१९॥
सर्वभावप्राप्तगोपीसुखसंवर्द्धनकरुमः॥ गो
पीपर्वप्रणशार्थनिरोधानसुखप्रदः॥२०॥
कृष्णभावमाप्तविश्वगोपीभावितवेषधरु
राधाविशेषसंभोगप्राप्तदोषनिवारकः॥२१॥
परमप्रीतिसंगीतसर्वज्ञितमहागुणः॥ ना

पुरुषो० ना पन्नो दत्ता कंद गोपीद्रुहि महोत्सवः ८४
 २७ गोपीकाव्याप्तसर्वोक्तः स्त्री स्त्री भाषा विशारदः
 रासोत्सव महासौख्य गोपीसंभोग सागरः ८५
 जलस्थानरतिव्याप्त गोपीद्रुहि मिप्रजितः ॥
 आस्तनयेद्वक्तव्यमेक मुक्तिद्वार विवर्द्धन ८६
 सुदृशनि महासय्ये हस्तनेह किमोचकः ॥
 गीतामोहि गोपीधर कृत्वा स्वचरु विनाशकः ८७
 गुणसंगीतसंतुष्टि गोपीसंसार विस्मृतिः ॥

अरिष्टमथनोदैत्सबुधिव्यामोहकारकः ८८
केशिशायातीनारदेष्टोव्योमास्तुरविनात्रकः ८९
अक्रूरभक्तिसंराध्यादरेणमहानिधिः ९०
रथावरोहशुद्धात्मागोपीमानसहारकः ९१
हृदसंदर्शितात्रोषवैकुण्ठाक्रूरसंस्तुतः ९२
मथुरागमनोत्साहोमथुराभाषभाजनं ९३
मथुराभगरीत्रोभाद्वानोत्सुकमानसः ९४
दुष्टरंजकघानीचवायकगर्वितविग्रहः ९५

पुरुषोत्तम वस्त्रमालां शुभो भागः कुज्वाले पन भूषितः ॥ १८३ ॥
कुज्वासुरसूयकर्ता च कुज्वा रतिवरप्रदः ॥ प्र
सादसूयसंतुष्टः हरकोटं डरवंडुनः ॥ १८४ ॥
शकलाहतकंशासधनुरक्षकसैनिकः ॥
जायतस्वप्नभयव्यासमृत्युलहरा बोधकः ॥ १८५ ॥
मथुरामहर्षजस्वी महर्षयुधकिष्काण्डः ॥
सद्यः कुवलयपीडधाती चण्डरमर्दनः ॥ १८६ ॥
लीलाहतमहामहर्षः सलिलसलयातकः ॥

कंसातकोजितामित्रोवसुदेवविमोचकः २६
ज्ञाततत्त्वापितृज्ञानमोहनामृतवाइयः ३
यसेनप्रतिष्ठातायादवाधि विनाशकः २७
नंदादिस्नातकंनकरोब्रह्मचर्याव्रतेस्थितः
पुरुषुशरणपरोमिथ्यापारमितेश्वरः २८
सांदीपिनिमृतापत्पदानाकातांतकादिजित्
गोकुलाश्वासनपरोयशोदानंदपोषकः २९
गोपिकाविरहव्याजमनोगतिरतिप्रदः ३०

पुरुषोच समोश्च न्नमरवाकृगोपिकाभोहतात्रकः २०

२५

कुज्वारतिप्रबोक्कुरपवित्रीकृतभूरहः

पृथाडुःखप्रणेतान्च फाडवानांसुखप्रदः २१

जरासंसमानीतक्षेन्ययान्तीविचारकः

यवनव्याप्तमथुराजनदत्तकुशस्थलः २०२

हारिकाक्षुतविर्माए विस्मापितसुरासुरः

मनुष्मन्त्रभोगार्थभूयानीतैर्द्रवैर्भवः ३

खवनव्याप्तमथुरानिर्गमिन्नन्दविस्मृतः

मुचुकुन्दमहर्षोऽथयवनप्राणदयः॥ २०४॥
 मुचुकुन्दस्तुतात्रिषण्युएकममहोदयः॥ फ
 लप्रदानसंतुष्टिर्जन्मान्नरितमोहद॥ २०५॥
 शिवब्राह्मणवाक्याप्तजयभीतिविभावतः
 प्रवर्षणप्रार्थितामिदानुपुण्यमहोत्सवः॥ ६
 रुक्मिणीरमणः कामपीताप्रद्युम्नभावतः
 समन्तकमणिव्याजप्राप्तजानववतीपतिः॥ ७
 सत्यनाम्नाप्राणपतिः कालिंश्रीरतिवर्द्धनः॥

पुरुषो० मित्रहंदापतिः सत्पापतिर्हृषनिषूदनः ८
 ३० भद्रबांद्धितमनाचलदम्भागावरणहृमः
 इन्द्रादिप्राथित्यवधः नरकासुरषूदनः ९
 मुरारिः पीवहंताचतान्नादिप्राणहारकः
 षोडशस्त्रीसहस्रेत्राः ब्रह्मकुण्डलद्वानक्षत्र १०
 पारिजातापहरणदेवैर्जमदनत्राकः ११
 किं क्विणीसमसर्वस्त्रीसाध्यभोगरनिषदः १२
 रुक्मिणीपरित्यासोक्तिवाकनिरोधानक्षत्रकः

पुत्रपौत्रमहा गगर्हृधर्मप्रदशक्तिः ॥ २१२ ॥
 संवरातकसत्पुत्रविवाहहतरूक्मिकः ॥
 उषापहतपौत्रश्रीवाणबाहुनिवारकः ॥ २३ ॥
 शीतज्वरभयव्यासज्वरसंस्तुतस इणः ॥ २४ ॥
 करप्रतियोगाश्च द्वादशविंशतिः ॥ २५ ॥
 नृगपापप्रन्नेताचब्रह्मस्वगुरुदोषधरु
 विष्टुभक्तिचिरोद्वेकब्रह्मस्वविनिवारक ॥ २६ ॥
 नलभशस्त्रगणगोकुलप्रीतिदायकः ॥

३३
पुरुषोक्ते गोपीस्नेहे कनिलयोगोपीप्राणस्फुटिप्रदः १६

३१
वाक्पातिगमियमुन्नाहलाकर्षणैवेभवः ॥
प्रौढकृत्याजितस्पर्धकः शिराजविभेदवः १७
कात्रोनिदाहकरणः शिवभस्मप्रदायक
द्विचिदप्राणयात्रीचकौरवारवकीर्तव्यः १८
लांगलाकृष्णनगरीसंक्रुद्धाखिलनागर
प्रपन्नाभयदः सांबप्राप्तिसन्मानभाजनः १९
नारदाब्धिष्टवरणेभक्तेविद्वेषनाकः

सद्वारैकनिजयः सुधर्माध्यासितासवः २०
जरासंधावरुद्धेन विशापितनिजक्रमः
मंशुश्वादिवाक्पोक्ताप्रकारैकपरायणः २१
राजसूयादिमरुतकृत्संप्रार्थितसहायकृत्
इन्द्रप्रस्थप्रयागाद्यमहत्संभारसंहतिः २२
जराध्वबध्व्याजमोक्षिनाशेषभूमिपः सन्म
नबोधकोयज्ञहृन्निवारणतत्पूरः २३
शिशुपाहतिव्यापजयशायविमोचकः

पुरुषो ज्ञे इय्यो धनानिमानाश्चिन्नाषवाणवृकोदरः २३

३२ महादेववरधामपुरुषाल्यचिन्नाशकः ॥ दंत

वक्रबध्वानविजयायोयनाशकः २२५

विहरश्याणहर्तान्यस्तत्रास्त्रास्तविग्रहः

उपधर्मविलसांगस्तथातीवरप्रदः २६

बलबलप्राणहरणपालितर्षिभुतिक्रियः

सर्वतीर्थशुनानाशशतीर्थयात्रावित्राणः २७

ज्ञानक्रियाविभेदेष्टफलसाधनतत्परः

सारथ्यान्क्रिदियाकर्ता भिन्नवत्पत्त्वबोधकः २८
 सुदामास्कभायार्थिभूम्यानीतं द्रवैभवः २९
 ग्रहनिमितासकुम्भदेवैकपावनः २२९
 नृपागोपीसमस्तस्त्रीपावनार्थश्चिलक्रियः
 ऋषिमागप्रतिष्ठाता च सुदेवमरचक्रियः २३
 वसुदेवज्ञानदाता देवकीपुत्रदायकः ३
 जूतस्त्रीप्रदाता च सुबलाम्बस्वरूपदः २३१
 श्रुतदेवैष्टदाता च सर्वश्रुतिनिरूपितः ३ महा

पुरुषोऽपि देवाद्यतिश्रेष्ठो भक्तिजहरण निरयः ॥ २३२ ॥

३३ हृकप्रहस्तशिवनातानानावाकविश्वारदः ॥

नरगर्वकिनाशाद्यहृनब्राह्मणबालकैः ॥ ३३ ॥

लोका लोकपरस्यातस्थितबालकदायकः ॥

दारकस्य महाभोगनानास्त्रीरतिवर्धनः ॥ ३४ ॥

मनस्वीरो ध्यानकन्तविग्रहश्चिन्ताधितः ॥ ३५ ॥

असंपरं एकदशस्कन्धनामानः ॥ ३६ ॥

मुक्तिनीलाचिहरणो मोसलव्याजमंडुदि ॥ ३७ ॥

श्रीभागवतधर्मादिवोधको नक्तिनीतिस्त
उक्त्वज्ञानदाताचपंचविशतिधारागुरुः २३६
आचारमुक्तिभक्त्यादिवक्ताशब्दाज्ञवस्यतिः
हंसो धर्मप्रवक्ताचसनकाद्युपदेशकस्त ३७
नक्तिसाधनवक्ताचयोगसिद्धिप्रदायकः ॥
नानाविभूतिवक्ताशुद्धकर्मावबोधकः २३८
मागत्रयविभेदात्मानानाशङ्कानिवारकः
भिक्षुगीताप्रवक्ताचशुद्धसंख्यप्रवर्तकः ३९

पुरुषो वे मनोगुणचित्रेषात्माज्ञापकोक्तपुस्तकः ॥ पूजा
३४ विधिप्रवक्ताचसर्वसिद्धान्तबोधकः ॥ २४० ॥ लघु
स्वमार्गवक्ताचस्वस्यानगतिबोधकः ॥ यादवांगे
पसंहर्तासर्वाश्चर्यागतित्रिक्रियः ॥ २४१ ॥ काल
धर्मविभेदाद्यैवैरानिन्नाश्रुनतत्परः ॥ बुधो
गुप्तार्थवक्ताचनानाशास्त्रविधायकः ॥ २४२ ॥
नष्टधर्ममनुष्मादिलक्षणाज्ञापनोक्तकः ॥

ज्ञानः परं दत्तं नान्यथा नान्यथा नान्यथा

आश्रयेकान्तिज्ञानाकल्किः कलिमलापहः ॥ ४३ ॥
शास्त्रवैराग्यसंबोधेनानाप्रलयबोधकः ॥ वि
शेषतः शुक्कव्याजपरीक्षितज्ञानबोधकः ॥ २४४ ॥
शुक्लेशान्तिरूपात्मापरिहृद्देहमोहदः ॥ २४५ ॥
हरूपोनादरूपो वेदरूपो विभेदतः ॥ २४५ ॥ व्यास
साक्षात्प्रवक्ताचपुराणार्थप्रवर्तकः ॥ मैकंडे
यप्रसन्नात्मावटपत्रपुटेनारयः ॥ २४६ ॥ माय
व्याप्तमहामोहदुःखवशातिप्रवर्तकः ॥ म

पुरुषो गे हा देवस्वरूपश्च भक्तिदाता कृपा निधिः ॥ २४७ ॥

३५

आदितां गतिः कालोद्वादात्मा सुपूजितः

श्रीभागवतस्वरूपश्च सर्वार्थफलदायकः ॥ २४८ ॥

इतीदं कीर्तनीयं हरिनामसहस्रकं ॥ पंच

सप्तविंशतीं पुराणं तद्भाषितं ॥ २४९ ॥

यस्मिन् प्रातरुत्थाय श्रद्धावान् सुसमाहितः ॥ ज

पेदर्थं हितमतिः सागं बिंदुपदं व्रजेत् ॥ २५० ॥

सर्वधर्मविनिर्मुक्तः सर्वसाधनवर्जितः ॥

एतच्चरणमात्रेण कृष्णस्य पदवी प्रजेत् ॥ २५१ ॥
हृयावेति चित्तेन श्री भागवतसागरात् ॥ स
मुद्रमानिनामानि चित्तामणिनिमानि हि ॥ ५२ ॥
कंच स्थितान्यर्थदीप्ता बांधते ज्ञानजंतमः ॥
भक्तिश्रीकृष्णदेवसमाधयंति विनिश्चितं ॥ ५३ ॥
किंबहूक्तेन भगवां नूनामभिः स्तुतवद्गुणः ॥
आत्मभावं न यत्प्राप्तुं भक्तिं च कुरुते इह ॥ ५४ ॥
यः कृष्णभक्तिमिह बाधति साधनोदयनिमित्तम् ॥

पुरुषोऽपि निभासुरयत्रांस्त्रिजपेत्स नित्यं तं वै हरिः ॥
३६ स्वयं पुरुषं कुरुते त्रिशीघ्रं मात्मार्याणि समधिग
हति भावतुष्टेः ॥ २५५ ॥ श्री कृष्ण कृष्ण सरवसृष्टि
वृषावति ध्रुवराज नववन्तु दहनात्तपवर्गवीर्यगो
विन्दंगो पवन्ति तावज नृत्तपगीततीर्थश्रवणः श्रव
णमंगलपाहिभूतान् ॥ २५६ ॥ इति श्री

नसारसमुच्चये वैश्वानरोक्तं नमो मह
त्त्वसंपूर्णम् ॥ समाप्तः ॥ श्री

